

*О.В. Старовойт,
кандидат філософських наук,
докторант НПУ імені М.П. Драгоманова*

СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Сутність інноваційної культури, з одного боку, розкривається через її людинотворчу функцію, а з іншого – через функцію пізнавальну (використання накопичених людством знань для одержання нових знань). Тому стає зрозумілою потреба визначити місце мисленнєвого процесу в структурі інноваційної культури.

Справді, мислення та розуміння розглядаються як когнітивний процес усвідомлення, збагнення, тлумачення змісту, значення, змісту чогось [1]. Діагностується таке мислення, як правило, за результатом (який часто буває випадковим), а не за процесом, що спеціальним способом не організується. У підсумку правильне, повне, глибоке розуміння постає скоріше винятком, ніж правилом. Тому повноцінне мислення є важливою складовою інноваційної культури.

Аналіз літератури засвідчує, що інноваційний підхід апелює до формально-логічного мислення [2]. Специфіка його полягає у вичленовуванні в певному цілому окремих елементів (своєрідних «атомів»), а далі – в установленні законів їх взаємодії. Таке мислення широко застосовується в природничо-математичних науках і має істотні здобутки. Зауважимо, що переважну більшість великих відкриттів у галузі природознавства було отримано саме таким способом, який сягає Демокрита й Арістотеля.

Слід додати, що різновидом формально-логічного мислення є емпіричне (розумове), спрямоване на угруповання, класифікацію зовні формальних, чуттєво сприйманих характеристик об'єктів. І.Каплунович зазначає, що розумове дозволяє шляхом порівняння предметів виявляти в них щось схоже, однакове, спільне, а далі, позначаючи це загальне словом, відокремлювати (абстрагувати) його від інших властивостей предметів, створюючи тим самим емпіричне поняття [3, 42].

Однак можливості емпіричного мислення мають свої межі, зокрема, у ситуації аналізу цілісного неподільного процесу. Зрозуміло,

що зазначені процеси мислення так тісно переплетені, що відокремити їх один від одного неможливо. Водночас формально-логічне мислення не дає змоги вийти з площини розумового мислення, проникнути в глибину, сутність предмета через розуміння цієї сутності. Воно далеко не завжди дозволяє розкрити загальні підвалини об'єкта, його внутрішні відносини й зв'язки, що виходять за межі почуттєвого пізнання, диференціювати зовні формально подібне й генетично вихідне, загальне [4]. Проте воно відіграє значну роль у впорядковуванні предметного боку пізнання.

Отже, в інноваційному процесі слід орієнтуватися на знання не суб'єктивних (із якогось погляду) характеристик того або іншого поняття, а його об'єктивно-загальних властивостей, неодмінно притаманних усім об'єктам певного класу (множини). Їх завжди небагато, і вони обов'язково відображені у визначеннях, що містяться в словниках і підручниках. Тож, якщо в процесі діяльності від особистості вимагається відтворення, то потрібно як критерії обирати не суб'єктивно-істотні, а об'єктивно-загальні характеристики об'єкта. Таким чином, мислення в інноваційній культурі орієнтовано на логіко-когнітивну раціональність. Відповідно до неї оцінювання суджень як раціонального передбачає, що це відбувається внаслідок певного практичного міркування, яке є схемою внутрішнього уявлення, що детермінує зовнішню діяльність [5]. У такому разі логіко-когнітивну модель раціональності може бути застосовано для аналізу логічних міркувань, що здійснюються в ході інновацій.

Раціональне мислення здатне узагальнювати безліч однорідних предметів, вирізняти найважливіші властивості, розкривати закономірні зв'язки, відображати дійсність в узагальнених образах шляхом оцінювання. Дослідники зазначають, що особливостями раціонального мислення є [6, 150–162], по-перше, те, що воно відображає дійсність в узагальнених образах. Раціональне мислення абстрагується від одиничного (окремого), виділяє в предметі загальне, що повторюється, істотне. Узагальнюючи одержані знання, учені шляхом раціонального мислення відкривають закони природи, суспільства і пізнання, проникають у суть явища, встановлюють закономірний зв'язок між ними.

По-друге, мислення – процес опосередкованого відображення дійсності. За допомогою живого споглядання людина визначає лише те, що безпосередньо впливає на органи чуття. Завдяки раціональ-

ному мисленню одержуємо нові знання не безпосередньо, а на основі вже наявних знань, тобто опосередковано. Знання, здобуте з уже наявних знань, не зобов'язане в кожному конкретному випадку пов'язуватись з досвідом, з практикою, називається вивідним, а сам процес його здобуття – виведенням. Одержання нових знань шляхом виведення має широке застосування в ході людської діяльності. Крім того, раціональне мислення нерозривно пов'язане з мовою. Адже хоч би яка думка виникла в голові людини, вона може існувати лише на базі мовного процесу, в словах і реченнях.

По-третє, раціональне мислення – процес активного відображення дійсності. Активність характеризує весь процес пізнання, але насамперед – раціональне мислення. Створюючи абстракції, людина перетворює знання про предмети дійсності, відволікається від них, оперує ідеальними образами, висловлюючи їх не тільки засобами природної мови, але й символами формалізованої мови, яка відіграє особливу роль у сучасній науці. Отже, узагальнений і опосередкований характер відображення дійсності, безперервний зв'язок з мовою, активний характер відображення – такі основні особливості раціонального мислення в ході інноваційної діяльності [7].

У структурі інноваційної культури суттєву роль відіграють почуття, що безпосередньо пов'язані з розумінням ціннісно-смиислового універсуму інноваційної діяльності.

Найвищою цінністю прояву чуттєвості є ідея Добра. Сутність її здавна привертала до себе увагу філософів, духовних діячів, моралістів. Втім, слід зазначити, що часто ідея добра пов'язувалась та пов'язується з розумінням блага – як позитивного змісту буття взагалі, пов'язаного з розвитком його різнобічних потенцій, звільненням його продуктивних засад, реалізацією його призначення. Благо, з такого погляду, – як позитивна здійсненність буття загалом, – є світоглядною характеристикою, що визначає певну цілісну особливість ставлення людини до дійсності. Причому ця особливість, як неважко переконатися, надзвичайно важлива для розвитку людської моральності [8]. Відтак підтверджується роль ідеї блага як світоглядної передумови моральності загалом.

Однак передумова, як зазначає В. Малахов, – це ще не сама моральність. Щоб ідея блага набрала безпосередньо морального значення, вона має бути осмисленою як чинник волевизначення людської особистості – як те, що людина сприймає не в абстрактно

світоглядному плані, а як рушійну силу власного вибору, джерело власних зобов'язань. Осмислена таким чином, ідея блага трансформується в ідею добра [9, 117].

Найбільш формальне, але ж і незаперечне, визначення сутності добра зводилося б до того, що добро – це інтегральний зміст усієї сукупності моральних вимог, свого роду цілісний образ того, що моральність узагалі вимагає від людини. Проте, якщо розглянути основні змістові визначення добра, висунуті протягом історії етики, неважко переконатися, що вони відображають принципові підходи до розуміння моральності загалом [10]. Отже, добро, як критерій ціннісного вибору особистості, містить у собі широкий спектр імперативів.

Можна сказати, що добром є і задоволення, і щастя, і користь, і досконалість. Тим більше, як за Кантом, виконання морального закону також є добро. Однак не можна «перевернути» цю низку тверджень і сказати, що добро – це задоволення й тільки задоволення або користь і тільки користь, чи навіть виключно виконання кантівського категоричного імперативу. Не можна тому, що до жодного з цих визначень ідея добра не зводиться, відкриваючи перед людиною і людською моральністю все нові й нові обрії.

Так само можна сказати, що корисне, важливе, бажане для наших ближніх, нашої соціальної групи або нації, або ж для людства в цілому – це, безперечно, добро. Але ми ніяким чином не можемо твердити, що добро – це те й тільки те, що служить інтересам наших ближніх, нашої спільноти, нашої нації або навіть людства в цілому: відомо, що надмірний антропоцентризм, надмірна орієнтація на людину є небезпечними для природи, Всесвіту й, зрештою, для самої людської цивілізації. Отже, не можна зводити добро до служіння еволюції Всесвіту. Адже щонайбільше відображується в щонайменшому, і кожний з названих, і безліч не названих аспектів добра зберігають повноту і неповторність власного значення.

Формування уявлення про добро як критерій морального вибору можливе лише зі врахуванням категоріальної специфіки одвічного антагоніста добра – морального зла. Дослідники зазначають, що моральне зло має місце тоді, коли негативні явища й процеси дійсності постають як наслідок свідомого волевизначення суб'єкта, коли за ними криється відповідний вольовий акт. Іншими словами, моральне зло – це зло, яке людина обирає; обирає тією чи іншою мірою, через ті або інші причини [11, 118–119].

Моральне зло, так само як і добро, надзвичайно різноманітне у своїх конкретних проявах. Як зазначає, зокрема, сучасний дослідник О. Скрипник, у моральному злі можна вирізнити дві головні «протоформи». Першу з них утворює таке панування суб'єкта над людьми і навколишнім світом, таке їх використання, яке завдає їм шкоди, призводить до їх руйнування й загибелі. Другу – таке підпорядкування суб'єкта зовнішнім обставинам і своїм власним нахилам, котре веде до перетворення ним самого себе на пасивний предмет докладання стихійних сил, на простий засіб задоволення чийось примх і зрештою – до деградації цього суб'єкта, руйнування його фізичних або духовних якостей.

Першу з цих «протоформ» можна умовно визначити як ворожість, другу – як розбещеність. Перша впливає з активного самоствердження коштом інших, друга – з небажання чинити опір зовнішньому тискові й опанувати власні схильності [12, 120].

Обидва названі різновиди широко репрезентовані в історії зла. Перший з них реалізується в таких почуттях, як гнів, ненависть, таких особистісних рисах, як агресивність, жорстокість. Другий дається знаки в легкодухості, боягузтві та ін. Разом з тим обидва мають спільне коріння; в обох випадках визначальною для морального зла лишається невимущена санкція людської волі. Отже, моральне зло постає як самоствердження суб'єкта всупереч інтересам інших суб'єктів, а також цілого, до якого він належить (при цьому сама настанова на самоствердження вже передбачає відповідний волевияв суб'єкта).

Як будь-які універсальні протилежності, добро і зло в певному розумінні передбачають одне одного. Добро має своєю передумовою моральний вибір блага, вільне утвердження орієнтації на нього (вільне – отже, таке, яке має альтернативу). Якби такої альтернативи не було, прагнення людини до блага не мало б власне моральної вартості, не кажучи вже про те, що навряд чи було б здійсненне саме по собі.

Як зазначають фахівці в галузі педагогіки, особистості, що формується, може бути потрібний і свій власний, глибоко пережитий досвід зла – своєрідне моральне щеплення, що гартує її напередодні серйозних життєвих конфліктів. Зло людина фактично знає тільки «тією мірою, якою вона знає про саму себе, все інше... не більше ніж ілюзія» [13, 10–11]. Людина має так чи інакше випробувати своє сумління, відчути реальний, не наганий страх, реальний сором, щоб

усвідомити внутрішні межі своїх виборів і вчинків на майбутнє. В набутті цього досвіду, котрого так чи інакше не позбавлений, мабуть, ніхто, є справжній, неминучий ризик; разом з тим від тактовності оточуючих дорослих чималою мірою залежить, чи стане цей досвід зла лише минулим моментом духовно-морального розвитку особистості, чи накладе згубний відбиток на все її подальше життя.

Таким чином, чуттєвий аспект постає важливою складовою в інноваційній культурі.

Інноваційність дістає свій прояв в об'єктивних прийомах і суб'єктивно-особистісних способах розвитку процесу розуміння. Саме цей її аспект, на нашу думку, найбільш актуальний для практики людини, оскільки виходить із розуміння людиною інформації як релевантно-необхідної умови процесу діяльності. Адже незрозуміла думка перестає бути думкою. Усвідомленість – один із найважливіших принципів діяльності. Отже, інноваційна діяльність орієнтує людину на зіставлення логічно-вивірених суджень, їх доказовість, високораціональність технологій спілкування.

Інноваційна діяльність, як особливий вид творчої діяльності, спрямована на оновлення життя, є результатом активності людини не так у пристосуванні до зовнішнього середовища, скільки в зміні його відповідно до особистих і суспільних потреб та інтересів. Будучи складним і багатоплановим феноменом, вона своїм змістом охоплює процес взаємодії індивідів, спрямований на розвиток, перетворення об'єкта, на переведення його в якісно новий стан: в системну діяльність зі створення, освоєння та застосування нових засобів; в особливий вид творчої діяльності, що об'єднує різноманітні операції і дії, метою яких є здобуття нових знань, технологій, систем [14, 64]. Усі ці вияви характеризують діяльність у інноваційній культурі.

Продуктами інноваційної діяльності є нововведення, що позитивно змінюють будь-яку систему, визначають її розвиток і характеризуються як нові чи вдосконалені. Така діяльність завжди орієнтується на певний зміст, тобто на знання, які слід здобути в процесі навчання, та на риси особистості, котрі необхідно набути. Залежно від того, які цінності домінують при цьому, інноваційна діяльність в перетвореннях може мати формуючий (традиційний) або розвивальний (гуманістичний) характер.

Аналізуючи наукову літературу, можна стверджувати, що цільові, змістові та процесуальні особливості інноваційної діяльнос-

ті моделюються передусім на основі гуманістично зорієнтованих ідей і технологій, спрямовані на актуалізацію освітніх потреб особистості, яка духовно зростає й розвивається [15].

Діяльність у структурі інноваційної культури має своїм наслідком розв'язання двох завдань. Перше – розвинути самостійність під час навчально-пізнавальної діяльності, навчити самотужки оволодівати знаннями, формувати свій світогляд. Відомо, що навчання може не тільки сприяти просуванню вперед, але й уповільнювати розвиток особистості, якщо воно ґрунтується не на усвідомленні й осмисленні, а переважно на запам'ятовуванні готових фактів. Друге завдання полягає в тому, щоб навчити самостійно застосовувати наявні знання в навчанні та подальшій практичній діяльності. Безперечно, людина не в змозі мати повний обсяг знань з того чи іншого предмета. Тому на перше місце виступає не здобуття суми знань, а вміння відібрати з потоку інформації те, що потрібно тій чи іншій особистості для її розвитку і самовдосконалення.

Вчені розрізняють поняття «самостійна робота» та «самостійна діяльність». Перше – це форма індивідуальної роботи, друге – якість пізнавальної активності: використання ініціативної позиції (а не відповідної), породження власних думок (а не повторення думок інших). Опорною у самостійній роботі є концепція поетапного формування розумових дій [16, 56], в якому існує шість етапів.

На першому етапі формується мотивація діяльності, яка залежить від інтересів або потреб, від об'єкта пізнання. На другому визначається орієнтовна схема розгортання та розвитку розумових дій, формування системи орієнтирів. У розумовому процесі виникає коло розумових завдань, зумовлених такими чинниками, як нагромадження фонду знань – умови розумової діяльності; формування інтелектуальних умінь, які характеризують розумову діяльність.

На третьому етапі здійснюється засвоєння конкретного знання. Як зазначає П.Гальперин [17], саме цей етап є наслідком двох попередніх і водночас пролонгацією трьох наступних, центром, від якого залежить характер подальшої наступності.

На четвертому етапі, внаслідок багаторазового повторення і підкріплення, зникає потреба в дотриманні орієнтирних схем та мають все більше виявлятися елементи самостійного, творчого підходу до справи. У психологічній теорії діяльності це явище відоме під назвою зворотної аферентації – зворотного зв'язку в діяльності.

На п'ятому етапі має місце оволодіння предметними зовнішніми та внутрішніми компонентами діяльності, виникає потреба в осмисленні її теоретичних засад. Поєднання їх із практичними для досягнення відповідних результатів є змістом шостого етапу формування розумових дій.

Формування і розвиток інноваційної культури відбувається мірою її переходу на інноваційний шлях розвитку. Відповідно до поглядів С.М. Ілляшенка [18], організація, яка зробила опору на інновації, змушена вдосконалювати свою виробничу базу, систему матеріально-технічного забезпечення, оптимізувати структуру збутової мережі та систему руху товарів, адаптуючи їх до змін ситуації на ринку. Одночасно з цим відбувається перебудова організаційних структур управління, набирають досвіду її робітники, фахівці й керівники, налагоджується система зв'язків з економічними контрагентами, створюється і зміцнюється імідж і т.п., тобто зростає її потенціал інноваційного розвитку. На цій основі розширюються її адаптаційні можливості до змін ринкового середовища. А це дає змогу реалізувати нові ринкові можливості, проникнути в нові сфери діяльності, які раніше для організації були недоступними. Кожна наступна успішно реалізована інновація розширює можливості організації-інноватора (хоча, звичайно, є певна межа розвитку, зокрема за масштабами діяльності), розвиває її інноваційну культуру.

Підвищення інноваційної культури особистості потребує формування умінь і навичок подолання всякого роду перешкод, які можуть виникнути на шляху продуктивного інноваційного мислення. Серед таких перешкод дослідники визначають [19]:

- конформізм – бажання бути схожим на інших людей (людина боїться виказати незвичайні ідеї через боязнь поставати смішною або не дуже розумною);

- цензура (передусім і, особливо, внутрішня, або занадто висока самокритичність); люди, які бояться власних ідей, як правило, не бувають інноваторами; має існувати якась рівновага між обдарованістю й самокритичністю, бо дуже прискіпливе самооцінювання може призвести до творчої безвиході;

- страх; боязнь невдачі також сковує уяву й ініціативу;

- ригідність – це утрудненість у зміні способів діяльності в нестандартних умовах;

- прагнення знайти розв'язання нового завдання негайно; але

надмірно висока мотивація часто спонукає до ухвалення неадекватних, помилкових рішень.

У формуванні інноваційної культури особистості слід зважати й на перешкоди критичного мислення [20]:

1) побоювання бути дуже агресивним; відомо, що деякі з нас ще з дитинства засвоюють думку, що критикувати – значить боятись відплати; критикуючи чужі ідеї, ми можемо викликати у відповідь критику своїх ідей;

2) переоцінювання власних ідей (ми неохоче ділимося тим, що нам подобається);

3) надмірна стимуляція творчої фантазії; це також знижує критичність.

Інноваційне мислення, що генерує нові знання, напряму залежить від рівня професіоналізму інноватора, його здатності до систематичного отримання нової інформації, психологічної і діяльнісної спрямованості не на адаптацію, а на розвиток, на пошук нового.

Професійними якостями, які сприяють внесенню в освітній процес новизни високого рівня ефективності, поза сумнівом, є: 1) знання предмета; 2) технологічна культура; 3) психологічна культура.

Виходячи зі сказаного, можна стверджувати, що рівень розвитку інноваційної культури є підґрунтям інновацій та інноваційних стратегій у суспільстві.

Названі складові інноваційної культури забезпечують процес формування та використання знання як ресурсу економічного та, власне, й соціального прогресу. Це стосується, насамперед, стимулів щодо нагромадження знань як ресурсу зростання і поступального розвитку всіх сфер суспільного життя. Такими стимулами є потреби в знаннях, використання яких і дасть можливість забезпечити власне задоволення потреб, а також реалізувати в сучасному житті підвищення соціального статусу особистості, яка здійснює нагромадження знань протягом усього активного періоду життя завдяки системі безперервної освіти. Якщо виходити з таких міркувань, то першочерговим на цьому шляху є потяг до знань, потреба в яких формується як результат попиту, який повинен мати першочергове місце на ринках праці і в тому випадку, коли є можливість на цьому мати конкурентні переваги завдяки знанням, котрі дозволяють підвищувати кваліфікацію. Саме тому виникає потреба в нагромадженні знань та їх використанні як ресурсу підвищення

конкурентоспроможності кожної особистості.

Отже, викладене засвідчує органічну єдність інновацій та культури. Інноваційна культура виступає духовним підґрунтям інноваційних стратегій суспільства. Проявляючись як чітко скерована позиція суспільства в досягненні власної модернізації, вона забезпечує гармонійну рівновагу соціальних відносин між людьми, виступає провідною силою в реалізації творчих потенцій людини. Саме творчість, креативність, структурованість є важливими показниками інноваційної культури суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Маджуга А.* Диалог – суть технологій обучения // Высшее образование в России. – 2004. – №3. – С.116–118.
2. *Донець І.* Природа людської суб'єктивності в дискурсі комунікативної парадигми // Філософська думка. – 2001. – №6. – С.25–34.
3. *Капдунович І.Я.* Понимание: диагностика и формирование // Педагогика. – 2004. – №9. – С.42–52.
4. *Абрамов В.* Формування логіко-мовленнєвої культури сучасного фахівця // Філософська думка. – 2004. – №4. – С.137–148.
5. *Соболь О.* Проблема раціональності у постнекласичній перспективі // Філософська думка. – 2006. – № 4. – С.129–155.
6. *Білокобильський О.* Раціональність як межа метафізичного дискурсу // Філософська думка. – 2006. – №5. – С.143–156.
7. *Ясперс К.* Техніки мислення // Філософська думка. – 2005. – № 2. – С.95–103.
8. *Бахтін М.* Гуманізм як принцип виховання сучасної молоді // Вища освіта України. – 2007. – №1. – С.117–120.
9. *Малахов В.* Етика: Курс лекцій. – К., 2006. – 384 с.
10. *Гусейнов А.А.* Социальная природа нравственности. – М., 1984. – 30 с.
11. *Малахов В.* Етика: Курс лекцій – К., 2006. – 384 с.
12. *Скрипник А.П.* Моральное зло в истории этики и культуры –М., 1992. –351 с.
13. *Бондаревская Е.В.* Антикризисная направленность современного воспитания // Педагогика. – 2007. – №3. – С.3–14.
14. *Євтушевський В.* Становлення і розвиток інновацій у вищій школі // Вища освіта України. – 2006. – №2. – С.62–66.
15. *Скубашевська Т.* Нові стратегії в контексті впровадження новітніх інформаційних технологій // Вища освіта України. – 2004. – №4. – С.82–88.

16. *Калашиник Н.Г.* Самостійна робота – потужний засіб сучасної освіти і виховання: Навчально-методичний посібник з питань формування естетичних смаків у студентської молоді в навчально-виховному процесі. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2005. – 326 с.
17. *Гальперин П.Я.* Развитие исследований по формированию умственных действий // Введение в психологию. – М., 1999. – 332 с.
18. *Ілляшенко С.М.* Роль інноваційної культури у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві : у 3 т. : збірка тез доповідей II міжнародної науково-практичної конференції «Економіка та фінанси в умовах глобалізації: досвід, тенденції та перспективи розвитку». – Макіївка : Макіївський економіко-гуманітарний інститут, 2010. – Т. 3. – С. 69–72.
19. *Штраейг Г.* Тенденции и перспективы развития стратегического менеджмента // Проблемы теории и практики стратегического управления. – 2000. – №5. – С. 93–98.
20. *Шипуліна Ю.С.* Інноваційна культура організації: сутність, структура, підходи до оцінки // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2010. – №132. – С. 132–138.

Старовойт О.В. Структура інноваційної культури.

Аналізуються мислення, почуття і власне діяльність в структурі інноваційної культури. Мислення в інноваційній культурі орієнтовано на логіко-когнітивну раціональність і відтворення істини. Добро і краса – почуття, які безпосередньо пов'язані з розумінням ціннісно-сміслового універсуму інноваційної діяльності. Аналізуються раціональне мислення та мисленнєві процеси опосередкованого і активного відображення дійсності. Звертається увага на благо як зміст буття, яке є світоглядною передумовою і характеристикою моральності. Сутність добра визначається як зміст сукупних моральних вимог людства. Йому протистоїть моральне зло, різноманітне у своїх проявах. Автор доводить, що ефективною інноваційна культура може бути лише за умови збалансованості всіх її структурних компонентів. Тому підвищення інноваційної культури особистості має своєю передумовою формування у останньої умінь і навичок подолання перешкод, наявних на шляху продуктивного інноваційного мислення.

Ключові слова: інноваційна культура, інноваційне мислення, інноваційна діяльність.

Старовойт Е.В. Структура инновационной культуры.

Анализируются мышления, чувства и собственно деятельность в структуре инновационной культуры. Мышление в инновационной культуре ориентировано на логико-когнитивную рациональность и воспроизведение

истины. Добро и красота – чувства, непосредственно связанные с пониманием ценностно-смыслового универсума инновационной деятельности. Анализируются рациональное мышление и его процессы опосредованного и активного отражения действительности. Обращается внимание на благо как смысл бытия, которое является мировоззренческой предпосылкой и характеристикой нравственности. Сущность добра определяется как содержание совокупных моральных требований человечества. Ему противостоит моральное зло, разнообразное в своих проявлениях. Автор доказывает, что эффективной инновационная культура может быть только при условии сбалансированности всех ее структурных компонентов. Поэтому повышение инновационной культуры личности предполагает формирование у нее умений и навыков преодоления препятствий, имеющих на пути продуктивного инновационного мышления.

Ключевые слова: инновационная культура, инновационное мышление, инновационная деятельность.

Starovoit O. Structure of innovative culture.

The paper analyzes thinking, feeling and activity in essence, as indicates experience of innovative activity in the structure of innovative culture. Thinking in innovative culture is oriented towards logical-cognitive rationality and reproduction of truth. The good and the beauty are the feelings which are directly connected with understanding of value-sense universum of innovative activity. Rational thinking and its processes of indirect and active reflection of reality was analyzed. Attention was paid to the good as a meaning of life which is a worldview precondition and a characteristic of morality. Essence of the good as a composition of general moral conditions of humanity was determined. Moral evil which is different in its displays was reviewed, opposites of the good and the evil were drawn. At the same time innovative culture can be effective only in condition of harmony of its structure components. Therefore elevation of innovative culture of a personality stipulates for forming its skills and abilities of overcoming obstacles that are present on a way of productive innovative thinking.

Key words: innovative culture, innovative thinking, innovative activity.